

996-5
MEMORANDUM no. 822
Eventueel vereffening inhoud
missie
21/8

Van: Mr. A. F. K. Harloog

Datum: 21 augustus 1969

Aan: (M) via S

c.c.: T
DIE

Onderwerp: Bevoegdheden Europees Parlement;
brief van P.V. Brussel dd.
13.6.1969.

U heeft mij gevraagd om commentaar bij bovenbedoelde brief van de heer Spierenburg. Ik veroorloof mij U te verwijzen naar bijgaande kritische beschouwing, waaruit U zult blijken dat ik het met de verschillende stellingen van de heer Spierenburg niet eens ben. Enerzijds niet, omdat ik deze qua logica niet geheel verantwoord acht, anderzijds niet omdat zij volledig in strijd zijn met de overwegingen die aan de gedragslijn van de Nederlandse Regering in het verleden ten grondslag hebben gelegen. Het wil mij voorkomen, dat een ommezwaai in de Nederlandse visie op dit probleem, als door de heer Spierenburg bepleit, ver staat van de parlementaire werkelijkheid, waarmede wij in Den Haag nu eenmaal moeten leven.

Om al deze redenen moge ik dan ook bepleiten dat wij niet afwijken van de gedragslijn, die wij tot nu toe hebben gevolgd en meerdere malen voor het Nederlandse Parlement hebben verdedigd.

DG/AB
mij dit stuk meegewezen
aan mijn volgend bezoek
aan Brussel
24/8

Het betoog van de heer Spierenburg kan als volgt worden samengevat.

stelling 1.

Het verstrekken van controle-bevoegdheden aan het Europees Parlement op de begroting van de Gemeenschappen lijkt niet gerechtvaardigd zolang het Europees Parlement niet direct gekozen wordt.

stelling 2.

Landbouwheffingen zijn geen belastingen in eigenlijke zin; daaraan is dus geen budgetclaim voor het Europees Parlement te ontlenen.

stelling 3.

Controle-bevoegdheid van het Europees Parlement veronderstelt enerzijds dat het Parlement het uitgavenniveau moet kunnen vaststellen en anderzijds dat het verantwoordelijk moet zijn voor de inkomsten waarmee de uitgaven worden gefinancierd. Aan geen van beide voorwaarden wordt voldaan: zowel uitgaven als inkomsten worden door de Raad bepaald.

Commentaar

ad 1. Spierenburg's eerste stelling dat indirect verkozen volksvertegenwoordigers geen volledige parlementaire verantwoordelijkheid kunnen dragen is noch historisch, noch wetenschappelijk juist. In elk geval is het een argument, dat een Nederlandse Regering onder geen beding kan gebruiken: men denke aan de positie van de Eerste Kamer.

Bovendien moge ik opmerken, dat U reeds jaren lang hebt gewezen op de onaanvaardbaarheid van de vicieuze cirkel inzake de bevoegdheden van het Parlement en de rechtstreekse verkiezingen, welke moet worden doorbroken, in dier voege, dat wij ons beijveren zowel voor de rechtstreekse verkiezingen als voor de uitbreiding van de bevoegdheden, in de hoop dat althans op één van beide terreinen iets zal gebeuren.

ad 2. Spierenburg's tweede stelling dat landbouwheffingen en douanerechten geen belastingen in de eigenlijke zin van het woord zijn en dat daar dus geen claim op een budgetrecht aan kan worden ontleend, is evenmin juist. Het doet nl. niet terzake of deze heffingen etc. al of niet belastingen zijn; dat is een kwestie van definitie. Waar het om gaat is dat het hier zonder twijfel bijdragen aan openbare geldmiddelen betreft en genoemde parlementaire claim kan hieraan zeer wel worden ontleend. Dat die bijdragen ook of zelfs vooral een marktordenende of handelspolitieke functie vervullen, doet hieraan niets af.

Bovendien is de voornaamste reden waarom Nederland steeds de versterking van de parlementaire bevoegdheden gekoppeld heeft aan de afdracht van de landbouwheffingen politiek van aard. Het scheppen van eigen middelen in de vorm van de

opbrengst van de landbouwheffingen is immers onderworpen aan nationale parlementaire goedkeuring (art. 201 van het Verdrag). Dit heeft de Regering steeds in het verleden de gelegenheid gegeven om in Brussel te verklaren dat een regeling inzake de afdracht van de heffingen niet door het Nederlandse Parlement aanvaard zou worden, indien deze niet vergezeld zou gaan van meer bevoegdheden voor het Europees Parlement.

ad 3. Spierenburg's derde stelling is dat een parlementaire controle twee voorwaarden vooronderstelt, nl. verantwoordelijkheid van het Parlement voor het uitgavenniveau en voor de inkomsten, en dat aan geen van beide voorwaarden is voldaan omdat de Raad nu eenmaal de landbouwprijzen vaststelt.

In de eerste plaats zou ik hierover willen opmerken dat het feit dat het Parlement thans geen verantwoordelijkheid draagt, bezwaarlijk als argument kan worden aangevoerd om te beweren dat zulk een verantwoordelijkheid principieel niet gerechtvaardigd wordt. De gevolgtrekking dat een parlementaire budgetbevoegdheid onder de gegeven omstandigheden maar een loze kreet zou blijven, onderschat het politieke gebruik dat het Europees Parlement van zo'n recht zou kunnen maken, zelfs zonder invloed op de wetgeving.

Veel meer dan thans zou het Europees Parlement een "nuisance value" kunnen opbouwen en aldus een conflictsituatie met de Raad in het leven kunnen roepen. Het zal dan de Ministers uit nationale overwegingen zeker niet altijd gemakkelijk vallen om de amendementen van het Europees Parlement weg te stemmen.

Om juist tegemoet te komen aan het verwijt, dat het budgetrecht geen/wezenlijke bevoegdheidsvermeerdering inhoudt, zolang de Raad alleenheerser is over de wetgeving, heeft Nederland indertijd reeds gepleit voor een vetorecht van het Europees Parlement op de wetgeving.

Uit het betoog van de heer Spierenburg blijkt echter dat hij eerder geporteerd is voor een zeker recht van amendement van het Europees Parlement op de Commissievoorstellen en gekant is tegen een vetorecht van het Parlement op het door de Raad vastgestelde besluit. Hierover moge ik opmerken, dat indien zoals de heer Spierenburg voorstelt, het Europees Parlement de voorstellen van de Europese Commissie zou kunnen amenderen, het zich als het ware plaatst tussen de Commissie en de Raad in, waardoor de positie van de Commissie zou worden verzwakt. Trouwens, het Parlement heeft reeds voldoende mogelijkheden om druk uit te oefenen op de Commissie, teneinde zijn amendementen te laten aannemen.

Ook kan ik de vrees van de heer Spierenburg niet delen dat een vetorecht van het Parlement package-deal onmogelijk maakt. Het Parlement zal zich bij de uitoefening van dit recht zeer wel bewust moeten zijn van de konsekventies die zulks voor de besluitvorming in de Raad kan hebben.